

Realitný september 2010: Optimizmus legitímny, eufória predčasná

Author: SF / Juraj Pokorný | Published: 04.10.2010

Okrem iného poukázali aj na často zamlčovaný psychologický faktor - podlomenú sebadôveru subjektov podnikajúcich v stavebnom sektore: len jeden z troch totiž verí, že sa mu bude dariť lepšie ako konkurencii. Paradoxné, pritom však asi diagnosticky príznačné je, že negatívnymi očakávaniami trpia v prvom rade stavebné spoločnosti najväčšieho rangu.

Európe (a teda ani Slovensku) americká dráma nehrozí

Iní zase pochopili známu poučku, že z každého zlého si treba vyvodit' niečo pozitívne a na budúcnosť hľadajú bez symptómov deštruktívneho pesimizmu. „Predpokladám, že v pomerne krátkom čase dôjde k selekcii stavebných spoločností. Aj keď to bude určite bolestivý proces, stane sa prínosom pre slovenské stavebníctvo,“ nazdáva sa napríklad obchodný riaditeľ a podpredseda predstavenstva firmy Eurovia SK Juraj Dančíšín.

Slovenský hypotekárny trh sa v tomto roku dočkal výrazného oživenia a mohol sa konečne zhlboka, voľnejšie nadýchnuť. Ako však upozornila Ľubica Foltánová z VÚB, úver síce na jednej strane splní sen o bývaní, na strane druhej však slovo hypotéka často vyvoláva v ľuďoch strach. Teda aspoň v našich. Pri bližšom pohľade však zistíme, že nie celkom iracionálny. Byrokratická komplikovanosť vybavovania úveru, riziko nepredvídateľných udalostí, ktoré môžu ohroziť schopnosť splácať ho, a spôsobiť tak stratu strechy nad hlavou, alebo len prostá ťaživosť celoživotného záväzku - to sú najčastejšie príčiny strachu z hypotéky, ktoré identifikoval výskum VÚB banky.

Ani v globálnejšom meradle sa postrehy, názory či predpovede od tých lokálnejších veľmi nelíšili. „Európe nehrozí návrat recesie a optimistický pohľad na ekonomiku je legitímny, hoci eufória je zatiaľ predčasná,“ vyhlásil Belgičan Guy Quaden, člen Rady guvernérov Európskej centrálnej banky (ECB). V nasledujúcich štvrtrokoch ju podľa neho čaká pokračovanie pozitívneho, aj keď slabého rastu, pričom dvojité recesia je na starom kontinente menej pravdepodobná. Dráme, aká zasiahla USA po krachu banky Lehman Brothers (2008), sa podľa neho vyhne vďaka programu skupovania štátnych dlhopisov a založeniu európskeho stabilizačného fondu. Quaden zároveň pripomenul, že centrálna banka ako garant finančnej stability musia disponovať „úplnými a bezprostrednými informáciami o situácii vo finančných inštitúciách“.

Fotovoltaika, bioplyn a ďalšie „bohumilé“ projekty

To, že využívaníu slnečnej energie na Slovensku tak skoro ruže nepokvitnú, je už niečo ako axioma. Ako sa dá aspoň v malom dospieť k pokroku? „Dúfame, že ten náš mladý fotovoltaický trh dáme nejaku dokopy. Keď už nič iné, tak aspoň otvoríme diskusiu,“ reagovala Veronika Galeková zo spoločnosti Generm na poznámku, že Slovenská elektrizačná prenosová sústava (SEPS) nebude do roku 2011 dávať žiadne súhlasné stanoviská pre fotovoltaické zariadenia, ktorá padla počas diskusie Brownfields - stav a budúcnosť využívania na Slovensku (21. 9. 2010).

Po tom, čo štát prostredníctvom SEPS stopol výstavbu veterných či slnečných elektrární, začali investori predkladať projekty bioplynových staníc vyrábajúcich elektrickú energiu a teplo spaľovaním bioplynu. Možno ich záujem podnietil fakt, že SR sa - popri Rakúsku, Česku, Nemecku, Maďarsku, Taliansku, Poľsku, Slovinsku a Ukrajine - stane súčasťou SEBE (Sustainable and Innovative European Biogas Environment) - projektu zameraného na inovatívne stratégie využitia bioplynu v strednej Európe, ktorého základom je smernica EÚ na pokrytie 20 % celoeurópskej spotreby energie OZE do roku 2020.

Že september bol žičlivý aj voči iným „bohumilým“ zámerom, potvrdila ďalšia správa. Dlhodokladaný, takmer tabuizovaný projekt vedecko-technologického parku CEPIT (Central European Park for Innovative Technologies) v bratislavských Vajnorochoch dostal od rezortu pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja konečne zelenú. Samozrejme, pod podmienkou splnenia 50 požiadaviek (zosúladiť realizáciu s výstavbou dopravného systému, zabezpečiť ochranu drevín, vykonať opatrenia na minimalizáciu hluku a vibrácií, vybudovať križovatku, oddeliť biokoridory a ochranné pásmo prírodnej rezervácie Šúr od obytnej zóny). S výstavbou 1. etapy chce investor - spoločnosť CPT Infra - začať už v tomto roku a poslednú - štvrtú ukončiť v roku 2026. Nie je bez povšimnutia, že CEPIT za 800 až 900 eur by mal vytvoriť vyše 7-tisíc nových pracovných miest.

Vládne kotrmelce okolo osudu slovenských diaľnic

Nekonceptnosť až bezradnosť - takto by sa dalo nazvať septembrové počínanie ministerstva dopravy ohľadom ďalšej koncepcie výstavby diaľnic u nás. Konzorcium Slovenské diaľnice, ktoré malo vybudovať 5 úsekov D1 medzi Martinom a Prešovom v dĺžke 75 km a do konca apríla 2010 na stavbe vykonalo predbežné práce v objeme 32 mil. eur bez DPH, reagovalo na rozhodnutie šéfa rezortu Jána Figeľa ukončiť 1. balík PPP projektov vyhlásením, že nároky vyplývajúce zo zmlúv si uplatní.

Ani žilinským krajským poslancom sa postup vlády pri výstavbe rýchlostných ciest a diaľnic nepozdáva. Podľa nich by znamenal zastavenie výstavby týchto komunikácií v regióne na 4 až 5 rokov a spomalenie jeho ekonomického rozvoja. Zastupiteľstvo preto vyzvalo kabinet a kompetentné ministerstvá, aby úsek D1 Hričovské Podhradie - Dubná Skala dokončili a pokračovali vo výstavbe diaľnic D1, D3 a rýchlostných ciest R3 a R5. Prehodnotenie trasovania diaľnice D1 v oblasti Žiliny považujú za mrhanie finančných prostriedkov, keďže do projektov, stavebných prác a výkupu pozemkov sa už preinvestovalo vyše 232 miliónov eur.

Vládne kotrmelce okolo budúcnosti slovenských diaľnic, aj keď motivované deklarovanou snahou zabezpečiť výhodnejšiu pozíciu pre štát, už stihli vyvolať hrozbu prvých dôsledkov. Ako informovala agentúra SITA, následkom spomínaného zrušenia 1. balíka PPP môže prísť o prácu potenciálne okolo 5 000 ľudí. Doprastav plánuje do konca tohto roka prepustiť okolo 750 a Váhostav SK 320 pracovníkov. A keďže na jedno miesto zamestnanca v stavebníctve sú podľa exministra dopravy Ľubomíra Vážneho napojené ďalšie 4 miesta subdodávateľských a obslužných činností, počet zrušených pracovných miest môže vyskočiť až na 5 000! Zrušenie kontraktu podľa neho „významne poškodí záujmom Slovenska“.

Komunálnych i obchodných sporov taktiež „požehnané“

Realitný september neobišli ani lokálne komunálno-politické či len čisto obchodné spory. Napríklad po tom, čo poslanci obecného zastupiteľstva obce Chorvátsky Grob schválili zmenu územného plánu (ÚP) zóny Čierna Voda - Triblavina, ktorá povoľuje na území výstavbu nového megasídlička, sa nechal počuť

Bratislavský samosprávny kraj (BSK), ktorý požadoval vyriešiť ako prvú dopravnú infraštruktúru a až potom výstavbu. „Je to veľké memento do budúcnosti, že piati poslanci môžu rozhodnúť o viac ako 40-tisícovej zástavbe. Teraz je pravý čas, aby štát ukázal, že časy, keď občan nič neznamená, sa skončili,“ ostro zareagoval na schválenie ÚP predseda BSK Pavol Frešo.

Starosta Vajnôr Ján Mrva tiež nelenil a na Okresnú prokuratúru v Pezinku podal podnet za údajné porušenie zákona v procese spracovania ÚP dotknutej zóny. „Po právnej analýze sme zistili, že naše podozrenia na porušenie zákonov stavebného, o vplyvoch na životné prostredie a o obecnom zriadení sú opodstatnené,“ uviedol. Mrva očakáva, že okresná prokurátorka protestu vyhovie. Podľa neho treba proces spracovania ÚP zóny znovu otvoriť a zohľadniť v ňom pripomienky kraja, okolitých obcí i občianskeho združenia Čierna Voda.

Netransparentnosť či nespravodlivé protežovanie jedného uchádzača na úkor ostatných. Takto znejú najčastejšie výhrady voči priebehu tendrov na Slovensku. Spoločnosť Skanska SK tentoraz neustúpila, a tak Železnice Slovenskej republiky (ŽSR) ju do tendra na stavebné práce pri modernizácii 12-kilometrovej železničnej trate Zlatovce - Trenčianska Teplá musia vrátiť a opätovne vyhodnotiť predložené ponuky! Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO) vyhovel totiž námietke proti svojmu vylúčeniu, ktorú firma v lete podala. ŽSR namietali, že medzi 4 uchádzačmi v tendri najnižšiu cenovú ponuku (200 987 mil. eur bez DPH) zdôvodnila nedostatočne. Skanska trvá na svojom: predložená cena je reálna a zahŕňa všetky náklady na realizáciu diela v požadovanej kvalite i čase. A zatiaľ sa zdá, že boduje.

Ilustračný obrázok - autor

04.10.2010 09:20, SF / Juraj Pokorný